
Nowe władze Międzynarodowej Akademii Historii Nauki.

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 10/4, 676-677

1965

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRONIKA ZAGRANICZNA

NOWE WŁADZE MIĘDZYNARODOWEJ AKADEMII HISTORII NAUKI

Na walnym zebraniu Międzynarodowej Akademii Historii Nauki, które odbyło się 28 sierpnia 1965 r. w Krakowie w gmachu Collegium Malus Uniwersytetu Jagiellońskiego, dokonano m. in. wyboru nowych władz Akademii. Przewodniczącym Akademii, po pełniącym te funkcje przez dwie trzyletnie kadencje H. Guerlacu (Stany Zjednoczone), został wybrany Adolf Juskiewicz, znakomity radziecki historyk matematyki.

Nowy przewodniczący Akademii, Adolf Juskiewicz, urodził się w 1906 r. w Odessie jako syn znanego filozofa i pisarza Pawła Juskiewicza. Historią matematyki zainteresował się A. Juskiewicz w czasie studiów na Wydziale Fizyko-Matematycznym Uniwersytetu Moskiewskiego i jeszcze jako student ogłosił w 1929 r. pierwszą pracę z tego zakresu. Po uzyskaniu w tymże roku dyplomu pracował w Katedrze Matematyki Moskiewskiej Wyższej Szkoły Technicznej, obejmując w 1941 r. kierownictwo tej katedry. Od 1952 r. do chwili obecnej pracuje w Instytucie Historii Przyrodznawstwa i Techniki Akademii Nauk ZSRR, współkierując jednocześnie (od 1944 r.) seminarium historii matematyki na Uniwersytecie Moskiewskim.

Prace badawcze A. Juskiewicza dotyczą głównie trzech dziedzin: historii matematyki wieków XVII—XVIII, historii matematyki średniowiecznej, głównie wschodniej, oraz rozwoju matematyki w Rosji. Wśród ok. 200 jego publikacji warto wymienić przede wszystkim *Historię matematyki średniowiecznej*¹; przygotował on również rosyjskie wydania dzieł i korespondencji takich klasyków matematyki, jak Kartezjusz, Newton, Euler², Omar Chajjam i in. W 1948 r. A. Juskiewicz doprowadził do założenia wydawnictwa ciągłego „Istoriko-Matematiczeskije Issliedowanija” — ukazało się dotychczas 16 tomów tego wydawnictwa — i nadal je redaguje łącznie z G. Rybkinem.

Pracę organizacyjno-redakcyjną prowadzi A. Juskiewicz także na terenie międzynarodowym, będąc m. in. członkiem redakcji „Archives Internationales d'Histoire des Sciences”. W 1958 r. został członkiem Niemieckiej Akademii Przyrodznawców (Leopoldiny), w 1957 r. — członkiem korespondentem a w trzy lata później członkiem rzeczywistym Międzynarodowej Akademii Historii Nauki.

Dożywotnim sekretarzem Akademii na miejsce opróżnione wskutek śmierci E. Wickersheimera³ wybrano francuskiego⁴ historyka mechaniki Pierre'a Costabela.

Urodzony w 1912 r. w Draguignan (południowo-wschodnia Francja), P. Costabel ukończył w 1935 r. Wyższą Szkołę Normalną w Paryżu, po czym pracował jako nauczyciel w Caen i Cherbourg. Po wojnie, podczas której spędził pięć lat w obozie jeńców, P. Costabel wstąpił do zakonu oratorianów i w latach 1949—1958 wykładał mechanikę na Wydziale Nauk Ścisłych Instytutu Katolickiego w Paryżu. Od 1963 r. jest pracownikiem paryskiej École Pratique des Hautes Études.

¹ A. P. Juskiewicz, *Istorija matiematiki w srednije wieka*. Moskwa 1961; por. notatkę bibliograficzną o tej książce w nrze 2/1963 „Kwartalnika”.

² Por. w nrze 2/1960 „Kwartalnika” notatkę bibliograficzną o wydanej przez A. Juskiewicza oraz E. Wintera książce *Die Berliner und die Petersburger Akademie der Wissenschaften im Briefwechsel Leonard Eulers*. T. 1. Berlin 1959.

³ Por. nekrolog w nrze 3/1965 „Kwartalnika”.

⁴ Ponieważ siedzibą Akademii jest Paryż — sekretarzem jej z reguły jest uczo- ny francuski.

Wśród kilkudziesięciu publikacji P. Costabela na uwagę zasługuje przede wszystkim książka *Leibniz et la dynamique* (Paris 1960). Od 1956 r. P. Costabel pełni funkcję sekretarza francuskiej Grupy Narodowej Historyków Nauki, a od 1961 r. — redaktora „Archives Internationales d'Histoire des Sciences”. Członkiem rzeczywistym Międzynarodowej Akademii Historii Nauki został on w 1963 r.

Zebranie ogólne Akademii powołało zarazem jej wiceprzewodniczących; zostali nimi: Alistair C. Crombie, historyk nauki z Oksfordu znany czytelnikom polskim z przełożonej książki *Nauka średniowieczna i początki nauki nowożytnej*⁵; Charles Coulston Gillispie z uniwersytetu w Princeton (Stany Zjednoczone), autor m. in. zarysu rozwoju nowoczesnego przyrodznawstwa *The Edge of Objectivity* (Princeton 1960); Willy Hartner, historyk nauki średniowiecznej z Frankfurtu nad Menem.

Z dyskusji nad ogólnymi zagadnieniami historii nauki i techniki

ASPEKTY SOCJOLOGICZNE I PORÓWNAWCZE UJĘCIE HISTORII NAUKI NA PRZYKŁADACH Z XVIII W.

CZESKO-SŁOWACKO-POLSKIE SPOTKANIE NAUKOWE

Włączenie do treści i zakresu badań historycznonaukowych, obok monograficznych badań rozwoju nauki w poszczególnych krajach (według epok czy dyscyplin) oraz badań syntetyzujących powszechną historię nauki czy odpowiednich nauk, także badań porównawczych, podejmowanych we współpracy międzynarodowej, pozwalających trafniej i dokładniej precyzować poglądy na specyfikę rozwoju nauki w określonym kraju, a przede wszystkim poglądy na ogólne prawidłowości i podstawowe prawa rozwoju nauki — taki wspólnie sformułowany postulat doprowadził do czesko-słowacko-polskiego spotkania naukowego (Strażne w Czechosłowacji, 26—28 IX 1964)¹.

Materiały do wstępnej dyskusji przygotowali na to spotkanie: prof. Kazimierz Opałek o rozwoju nauki w Polsce w XVIII w. oraz dr Luboš Nový i dr Josef Smolka o rozwoju nauk matematycznych, przyrodniczych i technicznych w tym samym wieku w Czechach. Otwarcie spotkania metodologicznym referatem prof. Pawła Rybickiego *Aspekty socjologiczne w historii nauki*² uwydatniło, że historycy nauki postulujący badania porównawcze koncentrują uwagę na społecznych

⁵ Warszawa 1960; por. recenzję o tym dwutomowym dziele w nrze 3/1962 „Kwartalnika”.

* Zainicjowana przez międzynarodowe sympozjum poświęcone ogólnym zagadnieniom historii nauki i techniki w Jablönnie w 1963 r. (17—21 IX) dyskusja zatacza szerokie kręgi i znajduje kontynuację na forum różnych konferencji i spotkań naukowych. Przykładem są m.in. cztery konferencje, które odbyły się w latach 1964—1965 w Czechosłowacji, NRD i ZSRR; sprawozdania z tych konferencji zestawiliśmy w niniejszym numerze.

¹ Por. wstępne sprawozdanie z tego spotkania w „Kwartalniku Historii Nauki i Techniki”, nr 3/1965, ss. 489—490.

² Por. wypowiedzi na ten temat: P. Rybicki, *O niektórych problemach historii nauki*. „Kwartalnik”, nr 2/1957, ss. 349—353; idem, *The Sociological Standpoint in the General History of Science*. W zbiorze: *Actes du IXe Congrès International d'Histoire des Sciences. Barcelona—Madrid 1—7 Septembre 1959*. Barcelona—Paris 1960, ss. 690—693; por. też: idem, *O zastosowaniu niektórych koncepcji socjologii wiedzy do historii nauki* [omówienie referatu i dyskusji nad nim w informacji: I. Stasiewicz i L. Hajdukiewicz, *Posiedzenia Zespołów: Metodologii, Odrodzenia i Oświecenia*]. „Kwartalnik”, nr 3—4/1960, ss. 543—544.